

Державна податкова
служба України

Головне управління ДПС у Чернігівській області

До уваги платників єдиного податку четвертої групи (юридичні особи)!

6 травня 2023 року набув чинності Закон України від 11 квітня 2023 року № 3050-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо звільнення від сплати екологічного податку, плати за землю та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за знищене чи пошкоджене нерухоме майно» (далі – Закон № 3050).

Законом змінено механізм визначення переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією (далі – Перелік територій). Згідно з Законом **Перелік територій визначається у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку** (п. 292¹.1 ст. 292¹, п. 10 підрозд. 8 та п.п. 69.33 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (далі – Кодекс)).

Постанова Кабінету Міністрів України від 06 грудня 2022 року № 1364 (далі – постанова № 1364) **визначає деякі питання формування переліку територій**, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією. Зокрема, пунктом 1 постанови № 1364 визначається орган виконавчої влади (Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій), якому делегуються повноваження щодо затвердження переліку територій, а також визначаються складові переліку територій, вимоги до формату територій, за якими ці території відображаються у переліку, та затверджена форма переліку територій.

Враховуючи зазначене, у контексті Закону № 3050 **постанова № 1364 може вважатися такою, що встановила порядок визначення переліку територій.**

У зв'язку з цим **Перелік територій, затверджений наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22.12.2022 № 309, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 23.12.2022 за № 1668/39004 (далі – наказ № 309), може застосовуватися при справлянні єдиного податку четвертої групи на відповідних територіях.**

Закон № 3050 врегулював питання встановлення місцевих податків та/або зборів та/або надання податкових пільг із сплати місцевих податків та/або зборів на територіях, де тимчасово не здійснюють свої повноваження органи місцевого самоврядування. На таких територіях **рішення мають право приймати відповідні військові адміністрації та військово-цивільні адміністрації** (зміни до п. 12.3 ст.12 Кодексу).

Відповідно до п.п. 69.33 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу **не нараховується та не сплачується єдиний податок четвертої групи з площі сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду, що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди, у податкових періодах, коли на територіях, на яких розташовані такі сільськогосподарські угіддя та/або землі водного фонду, ведуться активні бойові дії або території тимчасово окуповані збройними формуваннями російської федерації:**

2022 рік – з 1 березня за податкові періоди, коли на територіях, на яких розташовані такі сільськогосподарські угіддя та/або землі водного фонду, ведуться активні бойові дії або території тимчасово окуповані збройними формуваннями російської федерації, **до дати завершення** на таких територіях активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією (крім територій, на яких ведення активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією завершені до 1 травня 2022 року, оскільки на них не поширюється дія підпункту 69.33 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення»);

2023 рік – за податкові періоди, коли на територіях, на яких розташовані такі сільськогосподарські угіддя та/або землі водного фонду, ведуться активні бойові дії або території тимчасово окуповані збройними формуваннями російської федерації, **до дати завершення** на таких територіях активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією.

Як виняток підпункт 69.33 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу не поширюється на зазначені земельні ділянки, розташовані на територіях, **на яких ведення активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією завершені до 1 травня 2022 року.**

Для цілей справляння єдиного податку четвертої групи у 2022 році наказ № 309 застосовується у частині наявності певної території у Переліку територій, затвердженого наказом № 309 у чинній редакції (зі змінами). Дати початку та завершення активних бойових дій або тимчасової окупації не враховуються.

Дати початку та завершення активних бойових дій або тимчасової окупації у 2023 році визначаються відповідно до даних Переліку територій, затвердженого наказом № 309 у чинній редакції (зі змінами).

Увага! Наказом № 309 у розділі I затверджені території можливих бойових дій (частина перша) та території активних бойових дій (частина друга), у розділі II затверджені тимчасово окуповані російською федерацією території України. Отже, для цілей справляння єдиного податку четвертої групи відповідно до п.п. 69.33 п. 69 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу застосовується тільки перелік територій активних бойових дій та тимчасово окупованих російською федерацією.

Також Закон № 3050 (п. 292¹.1 ст. 292¹ Кодексу) визначає особливості оподаткування єдиним податком четвертої групи за земельні ділянки, які:

перебувають у консервації;

забруднені вибухонебезпечними предметами;

непридатні для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами.

Не нараховується та не сплачується єдиний податок четвертої групи:

1) за земельні ділянки, що перебувають у консервації:

**Підстава
(наявність всіх
перелічених
складових):**

- рішення відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, що здійснює розпорядження земельними ділянками державної та комунальної власності відповідно до повноважень, визначених ст. 122 Земельного кодексу України, про затвердження робочого проєкту землеустрою щодо консервації земельної ділянки;

- відомості/дані Державного земельного кадастру;

період звільнення:

землі
державної та
комунальної
власності

з першого числа місяця, в якому прийнято рішення, до останнього числа місяця, в якому завершуються заходи щодо охорони земель і ґрунтів згідно з відомостями Державного земельного кадастру;

землі
приватної
власності

з дня внесення відомостей до Державного земельного кадастру про заходи щодо охорони земель і ґрунтів до останнього числа місяця, в якому завершуються заходи щодо охорони земель і ґрунтів згідно з відомостями Державного земельного кадастру;

2) за земельні ділянки, забруднені вибухонебезпечними предметами:

підстава:

- обстеження земельної ділянки операторами протимінної діяльності.

період звільнення:

з першого числа місяця, на який припадає дата початку обстеження земельної ділянки до останнього числа місяця, в якому такі земельні ділянки визнані придатними для використання;

3) за земельні ділянки, розташовані на територіях, на яких ведуться (велися) активні бойові дії або тимчасово окупованих російською федерацією, забруднені вибухонебезпечними предметами:

**підстава
(наявність всіх
перелічених
складових):**

- затверджений Перелік територій;

- рішення органу місцевого самоврядування, військової адміністрації або військово-цивільної адміністрації про встановлення податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів щодо земельної ділянки на підставі заяви платника податків;

- заява платника до органу місцевого самоврядування, військової адміністрації або військово-цивільної адміністрації про потенційне забруднення земельної ділянки вибухонебезпечними предметами, на підставі якої прийнято рішення про встановлення податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів;

**період
звільнення:**

з першого числа місяця, що настає за місяцем, в якому завершено активні бойові дії або тимчасова окупація на відповідній території (у тому числі коли дата початку обстеження небезпечної території операторами протимінної діяльності настає після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації на відповідній території) до останнього числа місяця, в якому такі земельні ділянки визнані придатними для використання;

4) за земельні ділянки, непридатні для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх забруднення вибухонебезпечними предметами:

**підстава
(наявність всіх
перелічених
складових):**

- рішення сільської, селищної міської ради, військової адміністрації або військово-цивільної адміністрації про надання податкових пільг зі сплати місцевих податків та зборів на підставі заяви платника податків;

- заява платника до сільської, селищної міської ради, військової адміністрації або військово-цивільної адміністрації, на підставі якої прийнято рішення про надання податкових пільг зі сплати місцевих податків і зборів;

з першого числа місяця, на який припадає дата прийняття рішення, до останнього числа місяця, на який припадає дата, що настає раніше:

– або останній день строку, на який надано пільгу зі сплати місцевих податків та/або зборів відповідно до прийнятого рішення (у тому числі з урахуванням змін, внесених до такого рішення);

період звільнення:

– або дата скасування відповідного рішення,

– або дата початку обстеження земельної ділянки операторами протимінної діяльності,

– або визнання земельної ділянки придатною для використання.

На рішення, прийняті на підставі заяв платників податків про визнання земельних ділянок непридатними для використання у зв'язку з потенційною загрозою їх засмічення вибухонебезпечними предметами, не поширюються вимоги щодо заборони встановлення або прийняття рішень про встановлення пільг (відповідно до змін, внесених до п.п. 12.3.7 п. 12.3 ст. 12 Кодексу).

Закон № 3050 визначає можливість **уточнення податкових зобов'язань** по єдиному податку четвертої групи, **здекларованих до набрання чинності Законом № 3050**, шляхом подання уточнюючих розрахунків до раніше поданих податкових декларацій платниками єдиного податку четвертої групи (юридичні особи) за 2022 рік та 2023 рік:

Податок

Зобов'язання, що
уточнюються/коригуються

Період, за який можливе
коригування

За земельні ділянки, що розташовані на територіях активних бойових дій (які не завершені до 1 травня 2022 року) або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України, включених до Переліку територій

Єдиний податок четвертої групи
(юридичні особи)

задекларовані за 2022 та/або 2023 роки податкові зобов'язання з єдиного податку четвертої групи

у 2022 році: за період з 1 березня до дати завершення на територіях, визначених наказом № 309, активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією (крім територій, на яких ведення активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією завершені до 1 травня 2022 року, оскільки на них не поширюється дія підпункту 69.33 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення»);

у 2023 році: за період з 1 січня до дати завершення на територіях, визначених наказом № 309, активних бойових дій або тимчасової окупації російською федерацією;

За 2023 рік податкові зобов'язання уточнюються відповідно до періодів початку та завершення на відповідних територіях активних бойових дій або тимчасової окупації.

За земельні ділянки, розташовані на територіях, що не залежать від Переліку територій

Єдиний податок четвертої групи
(юридичні особи)

задекларовані за відповідні минулі податкові (звітні) періоди податкові зобов'язання з єдиного податку четвертої групи з площ земельних ділянок, які визнані такими, що перебувають у консервації та/або забруднені вибухонебезпечними предметами

за період перебування земельних ділянок у консервації;

за період, коли земельні ділянки були забруднені вибухонебезпечними предметами

У разі якщо єдиний податок четвертої групи, визначений абзацом першим п.п. 69.33 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу, нараховано, але не сплачено та не відкориговано платником податків шляхом подання уточнюючих податкових декларацій за відповідний період, то визначені податкові зобов'язання не вважаються податковим боргом та підлягають анулюванню.

Застосування штрафних санкцій та нарахування пені.

Порядок виконання у період воєнного стану платником свого обов'язку, зокрема, щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності встановлено п.п. 69.1 п. 69 підрозд. 10 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу (далі – п.п. 69.1).

Відповідно до абзацу 14 п.п. 69.1 у разі самостійного виправлення платником податків, з дотриманням порядку, вимог та обмежень, визначених ст. 50 Кодексу, помилок, що призвели

до зниження податкового зобов'язання у звітних (податкових) періодах, що припадають на період дії воєнного стану, такі платники звільняються від нарахування та сплати штрафних санкцій, передбачених п. 50.1 ст. 50 Кодексу, та пені.

Тобто платники єдиного податку четвертої групи, які надаватимуть до контролюючих органів уточнюючі податкові декларації за звітні (податкові) періоди, що припадають на період дії воєнного стану, не нараховують штрафні санкції та пеню.

Зауважимо, що Законом № 3050 підрозд. 8 розд. XX «Перехідні положення» Кодексу доповнено п. 10, який визначає окремі особливості застосування положень п.п. «а» п.п. 4 п. 291.4, п.п. 291.5¹.3 п. 291.5¹ ст. 291, п.п. 298.8.4 п. 298.8 ст. 298 та п.п. 4 п. 299.10 ст. 299 Кодексу.

Так, на період з **1 березня 2022 року до першого числа місяця, що настає після дати завершення бойових дій або тимчасової окупації на відповідній території**, для платників єдиного податку четвертої групи, у власності або користуванні, у тому числі на умовах оренди, яких перебувають земельні ділянки (земельні частки (паї)), що розташовані на територіях активних бойових дій або на тимчасово окупованих російською федерацією територіях України, обмеження щодо можливості бути платником єдиного податку четвертої групи у разі наявності у суб'єкта господарювання станом на 1 січня базового (звітного) року податкового боргу застосовується **виключно під час реєстрації суб'єкта господарювання платником єдиного податку, а не під час підтвердження статусу платника єдиного податку четвертої групи.**

Крім того, Законом № 3050 визначено умови, які дають право **набути/підтвердити статус платника єдиного податку четвертої групи у разі, якщо частка сільськогосподарського товаровиробництва є меншою 75 відсотків, але дорівнює або перевищує 50 відсотків.**

Так, **набути або підтвердити статус платника єдиного податку четвертої групи мають право суб'єкти господарювання, в яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік складає не менше 50 відсотків (включно), за умови, якщо у таких платників не менше 30 відсотків загальної площі сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у попередньому податковому (звітному) році розташовувалися не менше шести місяців на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, або на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями російської федерації.**

Детальніше на вебпорталі ДПС України: <http://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/678890.html>

Контакт-центр ДПС України: 0-800-501-007. Сервіс "Пульс" 0800-501-007.

Вебпортал ДПС: <https://tax.gov.ua/>, субсайт Головного управління ДПС у Чернігівській області: <https://ch.tax.gov.ua/>.

14000, Чернігів, вул. Ремісника, 11, тел.: (0462) 652-300

